

NOTA INFORMATIVA

Pomente: Lt. col. Iosif Atanasiu

Sursa informaza:

De ultimul timp se observa o recrudescență a naționalismului maghiar printre cadrele maghiare care predau la școlul "Andrei Mureșanu", și care interpretând, după opinia sursei, ca o slăbiciune, politica tolerantă a statului nostru în problema naționalităților, se manifestă cu agresivitate succindă.

Pe de altă parte, se remarcă cu plus de violență la liderii naționaliști maghiari renovați ca atare și pe de altă, alinierea în aceeași direcție a altor elemente care pînă acum își disimulară relații bune sentimentale faorine.

Astfel, cu ocazia unei sedințe care a avut loc în data de 3. VII 1978, orele 11, la care lua parte consiliul de conducere prezente fiind directorul Gălbățanu David, directorul adj. Horvath Paul, cercetătorul Nagy Elisabeta, profesorii Neagos, Dumitru, Drăghici Claudia, Marica Luca, Joadu Nicolae, Șechiu Floarea și Sursa, discutându-se contestatia pe care a făcut-o profesorul Szilagy Joltan cu privire la calificativul de "bine" acordat pentru a fi încurajat algeza de către absolvenții secției maghiare a unui meștru din școlul Șelș Ogula cunoscut prin opiniile sale naționaliste publicate în urma presiunilor exercitate asupra directorului adj. Horvath Paul, profitînd de faptul că, în urma presiunilor exercitate asupra membrii din consiliul de conducere, cu excepția prof. Joadu N. și Drăghici Claudia, toți ceilalți membri au revenit asupra părerii exprimate în ședința anterioară,

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

a luat rațional și ordinea de zi
era sprijinită și obiectivul lor era
realizat și l-a atacat în mod
agresiv pe prof. Ioan Nicolae, îndrumător
U.T.C., afirmând că acesta dorea
urmasii să fie aduși obstrucții
exercitării drepturilor lor naționale
maghiare din liceu și acuzându-l
de lipsă de localitate față de cetățenii
"unguri" în privința manifestărilor
culturale ale elevilor.

S-a arătat deosebit de ofensat că
biroul de partid din liceu nu și-a încusit
întru totul părerea comitetului județean
de partid, invocată cu insistență
de prof. Horvath, că este de preferat
să nu se facă zăvălă în cazul prof. Szilagyi.
Sursa este de părere, printre altele
pele de mai sus, că elementele
naționaliste maghiare, au impresia
că disting în politica țării noastre
o grijă mare de a nu se face zăvălă
cea ce le-ar permite să se dedea
la manifestări fără precedent fără
riscul de a fi pedepsiți lucruri
care explică aproape în totalitate schimbarea
foarte netă care se observă în atitudinea
lor.

Fiind în sprijinul colegului său,
profesorul Nagy Carol, membru în
biroul de partid, care pînă acum
poartase oarecare prudentă, a părăsit
pozițiile comitetului de conducere și
a afirmat că "ei unguri" sunt
găsiți vinovați de orice și nu își pot
exercita nestingherit dreptul de a și
folosi limba maghiară în mod

nelimitat în cadrul activităților ce se 138
organizează cu elevii.

A dat de înțeles că și acuzațiile
aduse în anii trecuți profesorului Gologyi
sunt false.

Prof. Horvath a înțeles, că și acum
păstrează pentru a-l folosi ca ovidiu,
caciul în care și-a notat impresiile
de la o oră de istorie a lui Dilagyi
care a prilyuit cu am în urmă
acuzații cu asta din urmă, a emis
păreri reacționare cu privire la contrarevoluția
din Ungaria.) acuzație care ar fi
total refordată după opinia sa.

Este de remarcat faptul că atacul a fost
declansat deși nu mai era necesar ca
mijloc de apărare și deși nimeni în
cadru sedinței nu a abordat problema
minorității maghiare în general și
nici nu a prezentat în opoziție pe
români și maghiari sau limba română
și limba maghiară.

Răspunzând atacului, după opinia lui
premeditat, prof. Toader Nicolae și a
exprimat că elegia maghiari
nu cunoșc line sensul cuvintelor
"localitate" și raporturile care trebuie să existe
"între arele stat și cetățeni" și privind
ca "toți cetățeni" indiferent de naționalitate
trebuie înaintea de toate să fie fideli și
locali statului iar relațiile interperso-
nale se replează în funcție de respectarea
acestei cerințe iar limba maghiară,
folosită în mod liber de către minoritatea
maghiară în țara noastră, potrivește indica-
țiilor ~~secret~~ secret general al partidului trebuie
prezentată în opoziție cu limba română
care este limba statului.

Jar dacă, tru. Horvath Pall vorbind
despre limitarea dreptului de folosire
a limbii maghiare în cadrul manifestărilor
culturale cu public, A-a referit cumva
la necesitatea ca aceste manifestări
să respecte proporția elementului maghiar
din liceu pentru a nu priva nici
pe elevii români de dreptul lor de a
folosi limba română la microfon în
acord cu ponderea elementului majoritar
român; atunci țav. Horvath a făcut
bine că a abordat această problemă
intrucît, proporția amintită a fost
inecventă, de sectă maghiară dar pe
vîtor va trebui respectată, în ciuda
tentativei de intimidare a colegilor
Horvath și Nagy.

În același sens au vorbit prof.
Neagoi, Dimitrie și Drăghici Claudia.
Sarra atrage atenția că este prima
oară cînd elementele amintite abordează
deschis și agresiv a discuție pornind
de la premisa "Noi ungurii" precum
și manifestarea "loc ca un grup
compact, cu scopuri identice, susținute
în vîntul în sprijin chiar și "năfurile"
de atac absente (susceptor "partile 4 și
prof. Simionas, Jolanda)

139

În data de 5. VII., orele 17, a avut loc, consiliul de alegere a directorului liceului și directorului adjunct, de la secția maghiară, în prezența tov. inspector general Hognu Leon și tov. secretar al Comitetului Orășesc Weisgärtner Andrei, pily cu care Sursa a remarcat manifestări ce se pot asocia celor anterior amintite.

Profitând de faptul că, în unanimitate, Colegiul de cadre didactice a propus ca, în ciuda faptului că tov. Gălbănescu David nu mai are dreptul legal de a fi ales, să se recurgă la derogare pentru anul următor având în vedere meritele sale și împrefurarea că mai are un singur an până la pensionare, manevrând participarea la vot a cadrelor maghiare, profesarii Nagy Carol și Simionas Iolanda ale determinat reintroducerea pe lista de propuneri la secția maghiară, a prof. Horvath Fall des' acesta nu mai figura pe listă, boicotând pe prof. Blaskó Adalbert, cunoscut pentru capacitatea sa intelectuală și implicit, moderat în problema naționalității maghiare precum și pe inspectorul Partidului Adalbert pe care, după supozitiile Sursii, elementele extreme maghiare dorse să-l mențină în poziția anterioară.

Sursa semnaleză cu această ocazie și faptul că, prezenta în organele de conducere ale liceului în ultimul timp a trei elemente sovietice legate și prin rudenie (Nagy Carol, Nagy Elisabeta - soție și

Simionas, Iolanda (sora primului)
diminueaza mult capacitatea organelor
respectiv de a lua decizii corecte, in
conditiile in care susnumitul nu cunosc
alta pozitie si nici alta conduita
decit aceea recomandata de extremismul
maghiar, circumstanta ce poate deveni
de importanta capitala in momente hotaratoare
cand exesele trebuie temperate.

Apreciind sintetic situatia, sursele considera
ca liderii minoritatii maghiare cred
a fi gasit o structura si a fi постиgat
pozitii favorabile care nu trebuie sa renunte.
La aceasta concluzie duce transferarea
de aceasta formula fixa, in care
prof. Horvath Paul are rolul de a
actiona la baza adica in domeniul
educatiei limbii generatii a minoritatii
maghiare si in domeniul cultural iar
Dorik Adalbert, avind misiunea
datorita politicii sale de presedinte
al Comitetului Oamenilor Maghiari de
Nationalitate Maghiara, de a asigura
teren in cadrul institutiei si
de a tine legatura cu sursele
ale nationalitatii maghiare aflate la
esaloane superioare, oferind in unele
timp o acoperire in cazul unor
stari conflictuale ce in cazul lui
De un nivel intelectual mai
se ajut decit al numelui Horvath, se poate
considera ca sigur faptul si se afla sale
dependenta acestuia de urma care
si inspira si insolenta de care da
dovada in general.
Seo insi de sub influenta lui Horvath P.
este de presupus ca nu gasesc suficiente
resurse intelectuale pentru a conduita
conserventa si va deveni oscilant.

Profesorul Benkő Adalbert, datorită inteligenței
mai ascuțite decât a celorlalți, în cazul
în care ar fi de un sovinișm extremist
ar putea deveni periculos față de interesele
țării, dar sursa consideră că însăși
inteligența și dă conștiința unui prag
peste care nu este prudent să treacă, felicia
naționalismului,
fosta este motivul, pe lângă aule să
ar fi stricat dispozitivul: Secția maghiară -
Nagy - Horvath - Partik, pentru care,
în timpul alegerilor, profesora Simionas,
Jolanda, amplasată în vecinătatea unui
grup de cadre maghiare, le-a dat semnalul
de a vota împotriva sa ceea ce au
făcut apoi elementele cele mai sovine
indefinit unde erau situate în sală.
Subliniez faptul că, dacă din cuplul
Simionas + Nagy, prima, datorită
temperamentului impulsiv care ocară
de sub controlul rațiunii, s-a mai
manifestat ca sovina, al doilea să
probe de sovinișm manifest numai în
ultimul timp, desi ipocrit și prudent
de în fire.
Sursa consideră că la originea acestei
schimbări de atitudine se află, spre a
conjuncturii internaționale pe favorabile
manifestărilor naționaliste, primum și concluzia
pe care o trag din această conjunctură,
și anume aceea că România s-a speriat
de calomniile emigrației iudeo-bolșeviste
maghiare și de tentativele ei de a
sebelă contractele economice ale țării noastre.
Prof. Nagy Carol, așa cum am menționat,

C.N.S.A.S.
DIRECȚIA ARHIVĂ CENTRALĂ

își obținute fondul sovietic și prin
prevenirea asupra acuzațiilor aduse
unor virfuri ale minorității maghiare
pe ocazie cărora nu a luat parte,
Solidară cu acesta.

Cu ocazia ședinței consiliului de
conducere în care s-a discutat contestația
prof. Szilagyi, fără nici o legătură
cu cazul în speță, prof. Nagy Carol
a afirmat de pilda că loo-Szilagyi
are dreptul să aducă în scoală orice
reviste editate în Ungaria deoarece
provin dintr-un stat socialist
insinuând că dau dovadă de obraznicie
și de atitudine calomniatoare ce-i core
il. acuza pe loo-Szilagyi.

Cu privire la șansele ca alegere
efectuate să fie confirmate de Ministerul
Educației și Învățământului, surse
consideră că, având în vedere faptul
că toate cazurile similare au fost
infirmate, șansele prof. Gălbățanu
David erau oricum reduse.
În situația cînd Inspectoratul va
cere derogare pentru ambii directori
(Gălbățanu și Horvath) aceste șanse
sunt aproape inexistente, fiind
aproape sigur că Ministerul nu va
admitte două derogări, la aceeași
scoală din același județ.

6. VII. 1978

Felix.

H.O. Măgureșul, succedat în funcția de director și a instruit
judecătoresc, se referă la o serie de elemente puse în
cu idei și concepții noi susținute, medendistă precum și
cu manifestări ostile. În esență, fiind vorba de "Kol-
ruou", "Istou" și "Boko" lucrări puse. D.U. 1. ~~11~~

SARCINI - În principiu au rămas aceleași legată de ele-
mentele multor ani, în plus a grăbit sarcini concrete
reputate la, retrăind de elen din legătură și le ele-
mentele aflate în studiu noastră dintr-o codrele din
decizie Române.

Măsuri - Actele din metropolul prezent plus cele puse
Zile de "Nicolae" coroborate cu cele altmurl de Mo.
due J. și C. dedată repente la cei trei sunt considerate
reprezentative pentru a se face la documentarea și veri-
ficarea rânduială "Kolruou" și "Istou" de asemenea pe vo-
pocede la lucrare în lucrare în mod organizat după apo-
tările de raport, a rânduială "Hagy" și "Scurt". Raport la
Direcția I-a, cu o notă a comitetului de lucru în
cauza în ideea contra-cursu perțeciu și rânduială
"Kolruou" în funcția de director adjunct al Lic.
"D. Murescu".
V. S. O.

St. Iuj. Ghentur J. so

6.07.1978

C.N.S.A.S.
DIRECTIA ARHIVĂ CENTRALĂ

S-a dat ordin ca întreaga situație
petrecută în liceu să se raporteze la D.I.
În cadrul ei să se facă și o chestiune H.P.
Coresponderenții să furnizeze informațiile
și documentate activitatea lor.

Jet Șprama